

เทศน์เช้า วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากค อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันสิ้นปี วันนี้วันสุดท้ายของปี ๒๕๔๕ วันนี้วันสุดท้ายแล้ว แล้วถ้าวันสุดท้ายมันผ่านไปแล้ว เราจะเรียกร้องสิ่งนี้กลับมาอีกไม่ได้เลย เครื่องยนต์กลไก สิ่งต่างๆ เรายังแก้ไข ยังซ่อมแซมขึ้นมาให้มันเป็นของใช้ได้นะ แต่วันเวลามันผ่านไปแล้วยังผ่านไป แล้วเรียกกลับมาไม่ได้เลย สิ่งนี้จะผ่านไป

นี่เวลาธรรมะของพระพุทธเจ้าสอนสอนให้อยู่ในปัจจุบัน ไม่คิดในอดีต ไม่ห่วงในอนาคต แล้วไม่คิดในอดีต ให้แก้ไขปัจจุบันตลอดเวลา แต่ในเมื่อเราคิดว่าในปัจจุบันนี้มันก็ต้องผ่านไปๆ มันคือโอกาสของเราไง โอกาสของเราจะน้อยไปทุกวันๆ ไป ถ้าเป็นเด็กขึ้นมา มันจะมีความสุขมาก เพราะอยากเป็นผู้ใหญ่ เวลาเด็กเป็นผู้ใหญ่ แต่คนที่เป็นผู้ใหญ่เสียดยสิ่งที่ผ่านมา เสียหายวันเวลาที่ผ่านไป เพราะมันผ่านมาแล้วก็ผ่านไป ผ่านมาแล้วก็ผ่านไป เราอยู่กับความเคยชิน เราอยู่กับความเคยชินนะ

ในเซนของญี่ปุ่นเขาบอกว่า อนันตริยกรรม การฆ่าเวลาทั้งก็เป็นอนันตริกรรมอย่างหนึ่ง แต่ของเรามันไม่เป็นอนันตริยกรรม มันเป็นการฆ่าพ่อฆ่าแม่ นี่ฆ่าเวลาไง คือปล่อยให้เวลาผ่านไปโดยไร้เหตุ คนที่เห็นคุณค่าของเวลาเขาจะมีความคิดขนาดนั้นนะ ว่าการปล่อยเวลาผ่านไปเฉยๆ เป็นอนันตริกรรมเลย คือการว่าเป็นความผิดพลาดอย่างมหึมา เป็นการที่เราปล่อยเวลาล่วงไป ถ้าเป็นอย่างนั้นทุกคนจะเป็นอย่างนั้นหมด อนันตริกรรมต้องตกนรกนะสิ

นี่ความคิดของเขาไง ความคิดในการสั่งสอนของครูบาอาจารย์สอนลูกศิษย์ ให้ลูกศิษย์ได้ตื่นตัวใจ ตื่นเนื้อตื่นตัวกับวันเวลาที่มันล่องไปๆ เรานี้วันเวลาล่วงไปๆ เราจะแก้เผ่าตลอดไป เราจะแก้เผ่าหมดโอกาสไป หมดโอกาสไป ถึงที่สุดแล้วเราก็ต้องจากโลกนี้ไป ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด แต่ชีวิตนี้มันมีสิ่งใดที่จะเป็นแก่นสารของชีวิตไป

เราคิดถึงสิ คิดถึงการทำบุญกุศลของเราขึ้นมาในหัวใจ มันมีบุญกุศลเท่านั้นที่คิดมาในหัวใจ สิ่งต่างๆ ที่ทำเป็นบาปอกุศลขึ้นมามันทำให้เราหงุดหงิด ทำให้เราคิดแล้วมันเสียหาย มัน

ไม่น่าทำลาย แต่มันก็เป็นความขุ่นข้องหมองใจ อันนี้เป็นบาปอกุศล แต่บุญกุศลเวลาเกิดขึ้นมา คิดถึงบุญกุศลขึ้นมามันสดๆ ร้อนๆ นะ มันอยู่กับเราตลอดไป มันมีอยู่กับเราตลอดไป มันแนบไปกับใจ เพราะใจเป็นเรื่องการกระทำ เรื่องเจตนาเริ่มต้น เห็นไหม เจตนานี้เป็นบุญกุศล มีความเจตนา มีความคิดดี เป็นความคิดดี แต่เจตนาของเด็กเป็นอย่างหนึ่ง เจตนาของผู้ใหญ่เป็นอย่างหนึ่ง เจตนาที่ยังต้องมาแนบกับเรื่องศีลธรรมว่ามันถูกต้องในศีลในธรรมไหม?

มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด มรรคหยาบๆ นะ ถ้าเราไม่มีมรรคหยาบเลย เราไม่คิดถึงเรา มีความต้องการมีเจตนาขึ้นมาเราจะทำไม่ได้เลย แต่พอเราบอกมีเจตนาขึ้นมา เป็นความอยากเป็นกิเลสแล้ว ความอยากเป็นกิเลสจริงอยู่ แต่มันเป็นมรรคขึ้นมา มรรคหยาบต้องไปหามรรคละเอียด คนที่ไม่มีมรรคเลยมันหยาบจนไม่รู้จักรวมรรคคืออะไร

มรรคนั้นมันคืออะไรไม่รู้จักรู้จักแต่ว่าความคิดของตัวเองเป็นความคิดของตัวเอง ยึดมั่นถือมั่นว่าในโลกนี้มีเราคนเดียว เราเกิดมามีความรู้สึกของเรา เราเป็นใหญ่ เรามีความยึดมั่นถือมั่น เวลาทุกข์ก็เราทุกข์คนเดียว เวลาสุขขึ้นมาเรามีความสุขคนเดียว เราก็ซ่อนเร้นไว้กลัวความสุขนั้นจะหายไป กลัวความสุขนั้นจะไม่สมความปรารถนา ความสุขนั้นมันอยู่กับเราชั่วคราว มันก็ต้องแปรสภาพไปเป็นธรรมดา

สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจังทั้งหมดเลย สิ่งนี้ไม่คงที่ทั้งหมดเลย เราถึงว่าเราต้องมีมรรคหยาบๆ ขึ้นมา คือว่าเรามีเจตนาเข้ามา สนใจเรื่องสิ่งนี้เข้ามา แล้วหามรรคขึ้นมาให้ได้ ทำให้มันเป็นอกุปปธรรมไป สิ่งที่ไม่แปรสภาพ สิ่งนี้จะไปกับใจตลอดไป สิ่งที่ไม่ไปกับใจ บุญกุศลนี้ไปกับใจเหมือนกัน แต่ไปกับใจเป็นสิ่งที่ชั่วคราว เพราะมันเป็นแรงขับเคลื่อน รถยนต์จะมาที่นี้ได้ ใครซื้อรถยนต์ก็แล้วแต่ในบ้าน ถ้าเราไม่เติมน้ำมันไว้มันจะติดเครื่องไม่ได้หรอก

นี่ก็เหมือนกัน ใจเหมือนรถยนต์คันหนึ่ง แต่พลังขับเคลื่อน บุญกุศลนั้นเหมือนน้ำมัน น้ำมันคือว่าเป็นอามิส สิ่งที่เป็นอามิสใช้แล้วหมด เราสร้างบุญกุศลขึ้นมาเราไปเกิด เกิดเป็นบุญกุศลเกิดดี เกิดเป็นเทวดา เกิดเป็นอินทร์ เกิดเป็นพรหมก็แล้วแต่ เทวดา อินทร์ พรหมก็แล้วแต่ต้องหมดอายุขัยของเขาทั้งหมด เห็นไหม คำว่าเป็นอามิสมันเป็นอย่างนั้น

แต่ในเมื่อศาสนาพุทธเราสอนเรื่องสิ่งที่เป็นความจริงในหัวใจ หัวใจมันเป็นสสารส่วนหนึ่ง มันไม่เคยตาย สสารอันนี้มันจะเคลื่อนตลอดไป ธาตุนี้มันเคลื่อนไป แต่มันโดยอวิชชาโดนต้นหาความทะยานอยากสืบต่อไป เป็นยางเหนียวไป สิ่งนี้มันจะไป เพราะพลังงานมันมีอยู่

แต่ตัวสารนั้นมันเป็นสิ่งที่มีอยู่ สิ่งนี้คงที่ คงที่ในการมีอยู่ แต่มันมีอยู่โดยที่ว่าโคณวิขาปัจจยา สังขารปกปิดไว้ มันต้องเคลื่อนไปตามสภาพของมัน มันต้องเกิดต้องตายตลอดไป

ทีนี้เกิดตายขึ้นมาบุญกุศลก็พาเกิด บุญกุศลพาเกิดดี พาเกิดมีบุญกุศล แต่เรื่องที่ว่าความเป็นธรรมะอันละเอียดอ่อน ธรรมะที่ว่ามันไม่เป็นอามิสมันอยู่ที่ภายใน อย่างเช่นเราทำความสงบของใจเข้ามา เราจะเริ่มทำความสงบของใจเข้ามา เรามีทานก่อน มีทานขึ้นมา เปิดขึ้นมาให้ใจนี้มันเปิดกว้างออกไป ใจเราไม่เปิดกว้าง ใจเราไม่ยอมปล่อยวางสิ่งใด มันยึดไว้ตลอด ในมือของเรา เรากำของไว้ในมือของเรา เราจะหยิบสิ่งอื่นไม่ได้เลย

ใจนี้มันยึดความเห็นของตัว มันยึดมันถือมันมาก เวลาทำบุญกุศลมันคลายตัวออก สิ่งนี้เราสละออกไป เราอยากสละออกไป เราอยากทำบุญออกไป นี่มือเราเริ่มคลายออก สิ่งที่อยู่ในมือเรานั้นก็ต้องหลุดออกไป หลุดออกไปนี่มือเราจะว่างขึ้นมา

ใจก็เหมือนกัน มีเจตนามันคลายออกๆ คลายออกแล้วมันทรงตัวมันเองไม่ได้เพราะมันไม่เคยทำ มันน่าสงสารมาก จิตของเรามันแสวงหาสิ่งที่มีความสุขมาก แต่มันไม่เคยเจอความสุขสิ่งใดๆ เลย เพราะมันไม่เข้าใจของมัน เราจับไปตรงไหนมีแต่ความร้อนๆ มีเจตนาของการทำบุญกุศลมันเริ่มคลายตัวออก คลายตัวออกก็มีสติให้มันทรงตัวได้ ทรงตัวได้ ให้มีรู้กัน

สติคือรู้กัน รู้ของบ้าน บ้านคือตัวใจ ใจนี้มันมีรู้กันขึ้นมา มีสติขึ้นมามันไม่ออกไป นี่พอมันคลายตัวออกมาแล้วก็มีทานก่อนมีสติ แล้วก็มีภาวนา โอภาวนาตัวนี้ตัวที่ว่าเราพยายามทำใจของเรา ใจมันเป็นสสารส่วนหนึ่ง มันไหลไป เหมือนน้ำมันไหลไปตามที่ต่ำ ทีนี้ไหลไปตามที่ต่ำก็ไหลไปตามกระแสของโลก เราก็พุทโธ พุทโธทวนกระแสเข้ามา การทวนกระแสเข้ามาคือเอาพุทโธย้อนกลับเข้าไป ย้อนกลับใจเข้าไป พยายามปั่นฝายปั่นน้ำขึ้นมาให้น้ำมันอยู่ในหัวใจ น้ำใจเกิดขึ้นมา สมาธิเกิดขึ้นมาในหัวใจ นั่นละสิ่งนี้ที่ว่าสสารไม่เคยตาย

คนจะเห็นในหัวใจของตัวเอง อ้อ สุขมันเป็นอย่างนี้เอง ใจมันเป็นอย่างนี้เอง เห็นใจของตัวเอง เห็นความมหัศจรรย์ของใจ มหัศจรรย์มาก แล้วเวลาคนประพฤติปฏิบัติ ทุกคนเวลาภาวนานี้แสนยากเลย ความสงบตัวก็แสนยาก จะให้มันเป็นมรรคขึ้นมาก็แสนยาก นี่มรรคมันเกิดขึ้นตรงนี้ เกิดขึ้นจากภายใน มรรคภายนอกเราพูดถึงไปนี่เป็นชื่อของมรรค เราไม่เคยเห็นตัวของมรรคนะ เราได้แต่ชื่อของมรรค ได้แต่ชื่อ เราได้ชื่อของผู้ร้าย สิ่งนั้นไม่ดีเป็นอกุศล สิ่งนั้นไม่ดี ไม่น่าคิด ไม่น่าทำเลย เราได้แต่ชื่อ แต่เราไม่เคยเห็นตัวมันเลย ถ้าเราไม่เคยเห็นตัวมันเราจะทำอะไรไม่ได้เลย เราต้องเอาตัวมันให้ได้

นี่เอาตัวให้ได้คือเอาจิตที่สงบนี้ก่อน พอจิตมันสงบขึ้นมามันจะย้อนกลับขึ้นมา มรรคจะเกิดตรงนี้ นี่มรรคอันละเอียด นั่นชื่อของมรรค ในคำรับคำรำนั่นชื่อของมรรค เป็นแผนที่ดำเนินทั้งหมด แต่อาการของมัน ความเป็นจริงเกิดขึ้นมาเกิดขึ้นมาจากใจ ใจเกิดขึ้นมา ใจจับต้องสิ่งนี้ได้ ใจย้อนกลับเข้ามา นี่มันเกิดขึ้นที่ไหน? มันเกิดขึ้นมาจากใจของเรา ใจของเราเป็นพื้นฐาน สสารตัวนี้มันไหลไปตามกระแสของโลก นี่มันตามกระแสของมันไป แล้วมันก็เอาแต่ความทุกข์ร้อน เอาแต่ความยึดมั่นถือมั่นของมันเข้ามา ทวนกระแสของมันไปด้วยกรรม กรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นี่โอกาสของเราะ วันพรุ่งนี้ก็เป็นปีใหม่ ชีวิตใหม่ ชีวิตใหม่เราทำอะไรให้เป็นชีวิตใหม่ขึ้นมา ชีวิตใหม่ขึ้นมา เราพยายามทำชีวิตของเราให้เข้าหาความจริง เรื่องของโลกเขาจะวัยรุ่น พวกเด็กมันชอบมีความสุขสนุกสนานมาก ปีใหม่คือการฉลองปีใหม่ คือการได้รับของขวัญ นั่นมันเป็นแก่นนั้น มีความสุขแก่นนั้น นั่นเป็นความสุขเปลือกๆ ใครก็ให้กันได้ คนมีเงินมีทองจะแสวงหาขนาดไหน ของขวัญซื้อให้ตัวเองขนาดไหนก็ซื้อได้ แต่มันมีความพอใจไหม? มีความสุขขึ้นมาไหม? มันเป็นความมั่นใจไหม? มันว่าเหวอะ ทุกดวงใจว่าเหว

“ในสโมสรสันนิบาตทุกดวงใจว่าเหว”

นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้เลย นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้เป็นความจริงว่าในสโมสรสันนิบาต เพราะขนาดสโมสรสันนิบาตทุกดวงใจก็ว่าเหว มันต้องพลัดพรากจากสิ่งนั้นไป เห็นไหม พอสโมสรสันนิบาตนั้นเลิกแล้วเราจะไปไหน? ใจนี้จะไปไหน? นี่ทุกดวงใจว่าเหว

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อของขวัญมันเป็นอมิส มันเป็นที่ว่าเป็นศีลธรรม เป็นคุณงามความดีที่เราจะยื่นให้กัน เป็นการแสดงออกของค่าน้ำใจ ค่าน้ำใจการแสดงออกนี้ฟังคนอื่นฟังไม่ได้ พระพุทธเจ้าสอนให้ฟังตัวเอง พยายามหาหลักของตัวเองขึ้นมาให้ได้ ยืนของตัวเองขึ้นมาให้ได้ ถ้ายืนตัวเองขึ้นมาได้มันมีความอุ่นใจ เห็นไหม มีความอุ่นใจขึ้นมา มันจะเริ่ม นี่ความว่าแห้วเกิดจากไหน? เกิดจากเราไม่มีจุดยืน เราไม่รู้สิ่งต่างๆ ขึ้นมาเลย ถึงเรามีจุดยืน เราก็มียุติโดยสุตมยปัญญาคือแผนที่ดำเนิน เราได้แผนที่เต็มห้องเลย แต่เราไม่ได้สร้างบ้านขึ้นมาแม้แต่หลังเดียว

เพราะเราไม่สร้างบ้านขึ้นมา เราจะไหว้วานให้คนอื่นสร้างก็ไม่ได้ บ้านของใจต้องสร้างด้วยตัวเอง นี่บ้านของโลกเขาให้ช่างผู้ที่ชำนาญ เรามีเงินมีทองเราจ้างเขาทำได้ นี่บุญกุศล เงินนี้เราสามารถแปรเป็นบุญกุศลได้ แต่ไม่สามารถซื้อสมาธิ ไม่สามารถซื้อธรรมในหัวใจขึ้นมาได้ มันต้องพยายามแก้ไข สิ่งนั้นถ้าเป็นประโยชน์ ใจเราเป็นประโยชน์ สิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์กับเรา เราจะให้สิ่งนั้นเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าหัวใจเราไม่ประโยชน์ สิ่งนั้นจะไม่เป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเป็นประโยชน์กับเรา เราจะสร้างเป็นประโยชน์กับเรา เราทำประโยชน์กับเราขึ้นมา

อันนั้นมันเป็นส่วนหนึ่ง มันเป็นส่วนอานาชาสนา มันเป็นส่วนเราสร้างคุณงามความดีมา เราถึงได้เกิดสถานะนี้ การเกิดนี้บุญพาเกิด เกิดเป็นมนุษย์แสนยาก ยากมาก เพราะการเกิด คุณคิดนเมื่อก่อน ๑๖ ล้านคน เดียวนี้ ๖๐ ล้านคนมาจากไหน? แล้วจิตวิญญาณ สัตว์น้ำมาจากไหน? นี้มดปลวก จิตหนึ่ง วิญญาณหนึ่ง เกิดได้หนึ่งเดียวมาจากไหน? แล้ววิญญาณที่ยังไม่ได้เกิดอีกมหาศาลเต็มไปหมดเลย แล้ววิญญาณมันมาจากไหน? มันเป็นคนไทย มันไม่ต้องสืบสาวออกไปว่าเรื่องของโลกมันเป็นอย่างไร? นี่มันเป็นเรื่องของโลก เรื่องของวิญญูะ มันเป็นอย่างนั้น มันสืบไม่มีที่สิ้นสุด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อนจะตรัสรู้ บุปเพนิวาसानุสติญาณย้อนอดีตชาติไปไม่มีวันที่สิ้นสุด จิตนี้เวียนตายเวียนเกิดตลอด มันถึงมีอยู่มหาศาลที่ต้องเป็นไปเกิด แล้วเราก็เป็นหนึ่งในนั้น เป็นหนึ่งในนั้น แล้วเราเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์นี้แสนยาก ยากเพราะอะไร? ยากเพราะจิตนี้แสวงหาที่เกิดทั้งหมดเลย แยกกันมาเกิด แต่เรามีบุญมากกว่าแล้วเราเกิด เกิดแล้วเราพบพุทธศาสนาด้วย นี่ถึงกลางพุทธศาสนาสาสนากำลังเจริญรุ่งเรือง ในพระไตรปิฎกบอกว่า ถึงพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญรุ่งเรืองอีกชั้นหนึ่ง แล้วนี่มันรุ่งเรืองไหม?

เราอ่านประวัติหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นพูดไว้ว่า รุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัย ร. ๔ ตั้งแต่สมัย ร. ๔ ที่ว่าสะสมมา เริ่มมา นี่หลวงปู่มั่นพูดไว้อย่างนั้นในบุพพจารย์ หลวงปู่มั่นบอกเลยว่ารุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัย ร. ๔ คือเปิดทางมาตั้งแต่ตอนนั้น เปิดทางคือว่าหาทางออกใหม่ แต่เดิมเป็นทางออก พระเราไปตามประสาโลกเขาไป ตามกระแสโลกไป ไปกับโลกหมด

ทีนี้ย้อนกลับขึ้นมา ผู้ที่ย้อนกลับขึ้นมาคือเข้าหาหลักของธรรม ถ้าเข้าหาหลักของธรรมได้ นี่เปิดทางมา แล้วครูบาอาจารย์ศึกษามา ร่ำเรียนมา นี่ค้นคว้าขึ้นมา จนเป็นศาสนารุ่งเรืองขึ้นมาในหัวใจของครูบาอาจารย์ไง มันรุ่งเรืองขึ้นมาในหัวใจของครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์เข้าถึงธรรม เข้าถึงธรรมถึงเอาความเป็นจริงเอาธรรมนี้มาสอนพวกเราได้ แล้วเรามาเจอธรรมสิ่งนี้ เราเกิดเป็นมนุษย์ด้วย แล้วถึงกลางพุทธศาสนาด้วย นี่ในทฤษฎีกำลังเจริญรุ่งเรือง แต่ในหัวใจของเราจะมีไหม?

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นสุขในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม แล้วกิริยาของธรรมท่านสอนไว้ พระไตรปิฎกวางไว้อีก ๕,๐๐๐ ปี แล้วครูบาอาจารย์ก็มารับรู้สิ่งต่างๆ หลวงปู่มั่นค้นคว้าขึ้นมาจนได้ธรรมในหัวใจ แล้วก็ศึกษาธรรมขึ้นมาในหัวใจจนเป็นธรรมขึ้นมา แล้วก็วางต่อมา เห็นไหม วางต่อมาเป็นข้อวัตรปฏิบัติให้เป็นปฏิบัติเครื่องดำเนิน จะดำเนินได้ถ้าเข้าถึงใจ

ถ้าใจมีเครื่องดำเนินจะไปได้ มีถนนหนทางนี้ไปได้ แล้วทางกว้างทางแคบ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ทางกว้างมาก ครูบาอาจารย์ก็ทางแคบลงมา แคบลงมา นี่เราเจอสิ่งนี้ เราไม่ต้องไปค้นคว้าที่ไหน เราไม่ต้องไปวิตกวิจารณ์ที่ไหน เราพยายามทำเข้ามา เพราะสิ่งนี้ทุกอย่างย้อนกลับมาที่ใจ ทุกอย่างเลยย้อนกลับมาที่ใจ ถ้าเราย้อนกลับมาที่ใจ แต่ย้อนมาอย่างไร ถนนหนทางคนเดินก็ยังหลง แต่เนื้อเรื่องธรรม เรื่องของใจมันจะไม่หลงไปได้อย่างไร?

ในเมื่อทำสมาธิเข้ามา เป็นมรรคขึ้นมา มัคคาเครื่องดำเนิน มันจะก้าวเดินเป็นขั้นๆ ขึ้นไปเลยนะ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล นี่เป็นขั้นๆ เข้าไป เป็นขั้นเข้าไปแล้วจะไม่หลง หลงทุกชั้น หลงทุกชั้นตอน ผ่านขั้นแรกเข้าไปก็ไปหลงชั้นที่ ๒ หลงชั้นที่ ๓ หลงเพราะอะไร? เพราะว่าเวลาเราเดินมรรคนี้เราไม่เคยเดิน ทางที่

เราไม่เคยเดินมันต้องผิดพลาดโดยธรรมชาติของมัน สิ่งที่เป็นธรรมชาติ สิ่งที่ทำให้หลง เพราะกิเลสมันอยู่ในหัวใจ

กิเลสอยู่ในหัวใจ เห็นไหม เราขับรถไปเรามีความลังเลสงสัย มันก็ทำให้เราคลาดเคลื่อนจากหลักของเราแล้วเพราะเราสงสัย นี่มันสงสัยในใจโดยธรรมชาติเลย มันปิดบังใจไว้ ใจนี้ก้าวเดินไปตามอำนาจของกิเลสทั้งหมด ทำไมมันจะไม่สงสัย แต่ธรรมนี่มันเกิดเป็นครั้งเป็นคราว เพราะเราสร้างสมขึ้นมาเป็นครั้งเป็นคราวขึ้นมา มันก็จะแยกสิ่งนั้นเข้าไป แยกสิ่งนั้นเข้าไป จนชำระไปเป็นขั้นๆ เข้าไป มันถึงที่สุดได้ จบจากตรงนั้นมันก็มีความสุขในหัวใจ ใจจะมีความสุขมาก

นั่นละถ้าปีใหม่ ชีวิตใหม่ต้องให้มีธรรมในหัวใจ ธรรมในหัวใจนี้จะเข้ามาในหัวใจของเรา แล้วสิ้นปีไปมันก็จะสิ้นไปนะ มันจะหมดออกไปโดยธรรมชาติของมัน สิ้นปีแล้วหมดไปหมดแล้วปี ๒๕๔๕ จะเป็นปี ๒๕๔๖ ตลอดไป แล้วเราจะนอนใจของเราได้ไหม? ถ้าเรานอนใจ เราไม่ได้เราต้องเตือนตัวเอง มีธรรมในหัวใจคือคนมีสติ มีปัญญา ถ้ามีสติสัมปชัญญะเราเตือนเราตลอดเวลา

นี่เวลาเราน้อยลงไปเรื่อยๆ ถ้าน้อยลงไปเรื่อยๆ เราต้องพยายามแสวงหาของเราเรื่อยๆ แสวงหาหลักของใจ ถ้าหาหลักของใจเราได้แล้วนะ เราจะไปไหนเราจะไปได้ธรรมชาติของเรา คนมีพร้อมนะ เติบียงพร้อมทุกอย่าง เดินออกจากบ้านจะไปไหนก็ไปด้วยความสะดวกสบาย คนถ้าไม่มีพร้อม มีแต่ความว้าเหว่ ไปไหนมันก็มีแต่ความทุกข์ยาก นั่นคนที่ไม่พร้อม เราจะต้องพร้อมของเรา เราสร้างของเราเอง เอวัง